

LA NEOTOPONÍMIA COM A INDICADOR DELS CANVIS A LA RURALIA DE MALLORCA. EL CAS D'INCA I SELVA

Jaume Binimelis Sebastian i Antoni Ordinas Garau
XV Jornada d'Antroponímia i Toponímia. Manacor, 2002

La toponímia es más enmarcable en el ámbito científico de la Historia oral que en el de la Geografía Regional. Macià Blázquez Salom (geògraf).

En contra de l'opinió abans ressenyada, estam convençuts que la toponímia és un bon instrument per al coneixement del territori i, especialment, des de l'enfocament de la geografia, ciència en què la interdisciplinarietat és part de la seva essència, pel que tot seguit es pretén demostrar la seva utilitat per a l'anàlisi geogràfica del canvi rural. Afirmacions com la que encapçala aquest text només poden ser fruit del menyspreu que sorgeix de la ignorància o de l'ús sense escrúpols d'arguments utilitzats per a satisfer objectius inconfessables i justificar actuacions injustificables des de la perspectiva de l'ètica professional.

INTRODUCCIÓ

L'estudi de l'espai rural de les Illes des de l'òptica de la Geografia del Canvi Rural és relativament recent. L'anàlisi del camp illenc, no com a espai per a la producció —paradoxalment l'òptica que ha donat més fruits—, sinó, sobretot, com a espai per a la reproducció, es consolida durant la dècada dels anys noranta (Binimelis; Riera; Sastre, 1998). Bàsicament, és durant aquesta dècada quan han sorgit estudis que han demostrat la conversió de l'espai rural illenc en un espai multifuncional on conviuen les activitats tradicionals, cada cop més testimonials, amb funcions urbanes emergents, amb un paper preponderant de l'activitat immobiliària (Binimelis, 1996). Aquesta activitat immobiliària sorgeix d'una demanda d'espai per a ús residencial d'origen urbà, ja sigui població resident, en una primera fase, o estrangera, a la darrera dècada (Binimelis, 2002). Aquest procés, que dóna lloc, com a resultat d'una demanda urbana, a la transformació de l'espai rural en un espai heterodox, híbrid i on conviuen usos que fins fa poc pertanyien a móns separats —el camp i la ciutat— ha estat encunyat amb el nom de rururbanització. D'altra banda, darrerament existeixen plantejaments que pretenen donar a l'estudi de les transformacions i canvis dels espais rurals de les economies industrialitzades el caràcter global que, tal vegada, el concepte de rururbanització no tingué en la seva primera formulació, tal volta entesa només des del vessant més paisatgístic, per tant, perceptible i tangible. Des d'aquest

punt de vista, no podem més que destacar l'obra *Geography of the Rural Change* (Ilbery, 1998). És aquesta perspectiva la que nosaltres reivindicam en aquest estudi, és a dir, la comprensió de la rururbanització, del canvi rural, com un canvi global que repercuteix sobre el conjunt de l'espai i de la societat rurals. El *mitage* paisatgístic no és la única conseqüència de la rururbanització, sinó que té manifestacions i implicacions d'ordre social, econòmic i també cultural.

Les manifestacions culturals del canvi rural són objecte d'estudi en aquest treball. Concretament, analitzam la nova toponímia que, sorgida dels processos de rururbanització suplanta el substrate toponímic tradicional. La implantació a la qual fem esment té, lògicament, repercussions lingüístiques. Això no obstant, sobretot té conseqüències que s'han d'interpretar des de l'òptica dels significats i simbologies que tenen els topònims, entesos com a noms per a referir-se a contrades del territori.

L'aparició d'una nova toponímia és una altra de les conseqüències de les transformacions estructurals de l'economia, del territori i de la societat de les Illes. Però no ha estat un tema excessivament conreat entre els científics socials illencs. Només coneixem (Ordinas, 1994 i 1998) l'estudi de Climent Picornell (1982) sobre la nova toponímia sorgida arran del desenvolupament del turisme de masses a Mallorca. Malgrat tot, la seva anàlisi se cenyeix a la nova toponímia que podem detectar a Palma i als *resorts* turístics del litoral. És, en resum, una aproximació al canvi cultural que implica la irrupció del turisme, feta des d'una òptica estrictament urbana.

A l'estudi pretenem demostrar que la implantació d'una nova toponímia que sorgeix i es difon a mesura que es desenvolupa i consolida la irrupció de funcions residencials dins l'espai rural illenc és una eina de gran utilitat per a l'anàlisi del canvi cultural del camp illenc i, per tant, del canvi rural. Es tracta d'una primera aproximació a una temàtica, la neotoponímia, novella i que, un cop encetada, ens sembla prou àmplia i sucosa com per convertir-la en un clar indicador de la transformació social que ha experimentat el camp de les Illes.

El camp d'estudi escollit són els 107 km² que sumen els municipis d'Inca (58,3 km²) i Selva (48,7 km²), ambdós limítrofs i pertanyents a la comarca del Raiguer de l'illa de Mallorca.

Aquest àmbit d'estudi respon a motivacions estrictament científiques. Inca, com a centre urbà de segon ordre dins del sistema urbà mallorquí, genera al seu entorn rural una aurèola rururbana d'alta densitat que, evidentment, ultrapassa l'àmbit administratiu municipal, fruit de la irrupció intensa d'activitats residencials.¹

El treball de camp ha consistit a recollir la toponímia que apareix en els rètols indicadors de la propietat rural dels termes municipals abans esmentats. Aquesta tasca, iniciada ja fa temps (Ordinas, 1989), es planteja arran de la constatació que la rajoleta vora el portal o entrada de la propietat amb la indicació del topònim ha esdevingut una moda cada cop més estesa. Una vegada localitzats, fotografiats i cartografiats aquest tipus de topònims sobre un mapa a escala 1:25.000, s'ha procedit al recompte i la classificació dels 260 topònims que apareixen retolats a l'àmbit rural per a designar les diferents propietats. De l'anàlisi de la distribució territorial dels topònims obtinguts s'observa, en primer lloc, una major densitat en el municipi d'Inca (2,78 topònims/km²) que en el de Selva (2,01 topònims/km²). Ambdues xifres evidencien un altre fet remarcable: només un baix percentatge

¹ Aquesta fou una de les conclusions de la tesi doctoral de Jaume BINIMELIS (1996).

de les propietats rústiques —que estimam inferior al 10%— presenten un rètol toponímic com a indicador de la propietat, tot i que es tracta d'un fenomen sociològic prou significatiu i en constant augment. No obstant això, i malgrat puguem situar-ne els inicis a la dècada de 1970, com fins i tot ho demostren alguns exemples («Ca's Pedri.² Año 1970» i «A Ca'ls Avis. Any 1973»), el costum d'identificar la propietat rural mitjançant un topònim és encara anterior, tal com ho confirma l'antiguitat d'algun rètol detectat. La col·locació d'un rètol a la propietat rústica, a més de ser un costum que no s'ha estès fins a temps relativament recents, té implicacions sociològiques prou evidents i ja constitueix, en si mateix, un símptoma evident d'alguns dels canvis que esdevenen un cop desenrotllat el procés de rururbanització. Tot i això, aquest fenomen s'accentua si atenem a la descontextualització de molts dels topònims que hi apareixen, completament aliens a la tradició i al passat agraris dels llocs que designen. Aquests neotopònims, sovint poc respectuosos amb la llengua i amb la cultura autòctones, resulten d'altra banda ben descriptius de la nova realitat i la nova funció dels espais que identifiquen, uns espais on l'activitat agrícola ha cedit terreny —mai més ben dit— a la funció residencial i urbanita.

Quant a la tipologia de la retolació, la qual es troba generalment situada a l'entrada de les propietats, es tracta majoritàriament de topònims gravats sobre una o diverses rajoles, tot i que la casuística al respecte és prou ampla amb manifestacions artístiques, estils i materials ben diversos. A la tipologia d'aquests indicadors toponímics, cal afegir-n'hi d'altres que en alguns casos compleixen una funció semblant. És el cas dels escuts heràldics relatius als cognoms del propietari o dels propietaris que trobam amb certa freqüència. A part de l'apropiació indeguda que, a parer dels genealogistes, suposa aquest ús, poden resultar ben eloqüents tant des d'una perspectiva sociològica com a l'hora de catalogar la percepció de l'espai que en tenen els seus propietaris i el valor afegit que li pretenen atorgar. També s'observen alguns rètols que contenen números amb idèntica funció identificadora, si bé amb la impersonalitat i la fredor tan característica de les xifres. Finalment, i a tall d'anècdota, són relativament abundants els rètols que adverteixen de la presència i perillositat de gossos, la qual cosa probablement s'explica més pel suposat caràcter dissuasiu de l'advertiment que per l'eficàcia d'aquest sistema de seguretat per fer front als robatoris, d'altra banda, cada cop més freqüents.

Tornant als rètols estrictament toponímics, la immensa majoria apareixen escrits exclusivament en majúscules. Les llengües emprades són el català i el castellà, si bé una minoria també és en alemany. A vegades es tracta d'una retolació híbrida, mescla de castellà i català, alhora que sovintegen les faltes ortogràfiques, entre les quals destaquen la manca d'accent gràfic i l'incorrecte apòstrof de la partícula *Can* (que trobam sovint *C'an*), amb què s'indica la propietat mitjançant la contracció *casa d'en*, tot i que no implica necessàriament presència de la construcció.

RECOMPTE I CLASSIFICACIÓ DELS TOPÒNIMS

Els 260 topònims recollits dels rètols de les propietats rústiques poden ser classificats a partir de criteris diversos. Si elegim el de la llengua, la majoria estan escrits en català,

² Reproduïm, al llarg de tot el text, l'heterografia tal com apareix en els rètols localitzats.

seguits del castellà (10,8%) al marge d'alguns casos híbrids o de grafia ambivalent (La Viña y el Campet, Sa Rooda Rocío, Can Rafael, Ca'n Pedro Alberto, Ca'n Manolo, Babel, Finca Ferrer...) i d'una minoria amb presència d'altres llengües (Rau, La Alqueria Herbst).

La toponímia tradicional, arrelada a la terra que nomena en un llarg procés de segles, pertany al substrat lingüístic català. Alguns rètols recullen amb fidelitat antics topònims com Auxella, Fangar Petit, Can Boqueta, Mendrava Petit, Son Amonda, Se Peletera, però no sempre mantenen la fidelitat a l'hora de respectar la ubicació espacial originària dels topònims corresponents. Quant al contingut, la toponímia que apareix retolada pot fer referència als aspectes físics del lloc dit, ja sia a la geomorfologia (Es Clot, Es Pla, Es Pla des Pont, Es Serral, Es Pujols, Sa Roqueta), la hidrografia (Sa Torrentera), la vegetació (Es Bosquet, Els Bosquets, Es Pinaret, Es Prats, Els Prats, Es Xiprer, Ses Porrasses), l'exposició (La Solana) o als cultius, les parts del conradís i construccions agràries (Ses Figueretes, Se Verdall, Ses Parres, Sa Vinya, Es Garrover, S'Olivar, S'Oliva, Ses Pereres, Es Mesteya, Sa Rota, S'Era, Es Camp, La Viña y el Campet, Es Claparas, Camp des Morés, Ses Deveres, S'Hort, S'Hort Nou, S'Hort de Ca's Forner, Sa Faixeta, Sa Gaieta, Sa Tanqueta, Sa Si-ni). Dins aquest mateix grup també trobam topònims relatius a les comunicacions (Sa Volta, Sa Creueta, Els Tres Cantos), a antics serveis (S'Hostal des Bovol), a indústries tradicionals (Molí de Baix) i a activitats extractives (Sa Mina).

No obstant això, l'aspecte més present a la toponímia retolada és el que fa referència a la propietat. I per això mateix els topònims que porten antropònim —nom, llinatge o malnom— siguin els més abundants. Aquest tret no ens pot estranyar gaire, atès que la funció del topònim és la d'identificar de forma inconfusible. Així, la inclusió del nom del propietari, a més de resultar eficient, a la vegada satisfà l'anhel de reconeixement social que comporta la titularitat de la propietat.

Un elevat nombre de rètols (45%) porten la partícula *Can* (o les variants *Cas* i *Cal*, amb els respectius femenins i plurals), tan característica a Mallorca per a indicar la propietat, seguida d'un antropònim (Can Remendon, Can Martorell, Ca'n Ximelis, Ca na Magdalena, Cas Portugues, Ca'n Pedro es cuiner, Ca'n Juan des Peix, Ca sa Pagesa, Ca'n Monroig, Can Nas, Cas Jaitit, Can Sebastià Martorell...), tot i que també en algun cas pot ser substituït per un element descriptiu (Ca'n Trobaràs, Can Porchet...). A vegades la part antropònica és força curiosa, bé per la forma adoptada (Ca'n Adagio, Ca'n Portals Melchor Jaume, Can Geco, Can J. Morro, Can Jabén, Ca'n Miju, Ca'n Pelut de Cas Pasto...), bé per la possible explicació (Can Marron).

També apareix la partícula fossilitzada *Son* (9,6%), el significat de pertinença de la qual ha esdevingut opac pels usuaris i que deriva d'"açò d'en", 'çò en', també seguit d'un antropònim. Amb aquesta fórmula se solen identificar, des d'antic, les majors propietats o possessions. És el cas, entre els topònims recollits, de Son Vivot, Son Frare, Son Perelló, Son Campaner, Son Figuerola, Son Vich, Son Blai, Son Llampayes, Son Odre de Ca'n Perlo, Son Estaràs, Son Jové de Ca'n Guisca, Son Mavet i Son Sastre. Son Vent, Son Fred, Son Duc i Son Paparra són exemples de l'ús de la partícula amb un descriptor, en el darrer cas no exempt d'humor. A més, de la mateixa manera que la partícula *Can*, *Son* també és usat en la creació de neotopònims com Son Pancheta o Son Beamud.

Hem localitzat, en canvi, un important nombre de neotopònims (6,1%) que porten el genèric castellà *villa*, igualment denotador de propietat, però ara amb connotacions lingüísticament i territorialment colonitzadores, en traslladar la percepció urbana a l'espai rural. A més a més, el terme *villa* pretén afegir un valor social a la construcció i la propietat que identifica. A aquest grup pertanyen els topònims de Villa Tecló, Villa Rosario, Villa

Isidoro, Villa Francisca, Villa Cati, Villa Espada, Villa Sica, Villa los Vilas, Villa Ascar, Villa Pistola, Villa Ortega, Villa Teresa, Villa el Sandino, Villa Gracia, Villa Juanita i Villa Montuiri. Tot i això, aquesta percepció pròpia dels urbanites queda ben palesa a neotopònims com Las Delicias i Es Paradís, els quals traspuen amb nostàlgia una qualitat de vida perduda en què s'enyoren la pau i la tranquil·litat del medi rural, el contacte amb la natura i la vida sana, valors que es conjuminen en l'exaltació de la bellesa del paisatge, aspectes tots ells força desitjats pels habitants de les ciutats i que transmeten en batejar la seva propietat camperola. Aquesta percepció, en canvi, rarament apareix a la toponímia tradicional per l'escassa valoració per part d'uns habitants acostumats a gaudir de les qualitats mediambientals de l'espai quotidià.

Finca és un altre genèric que sovinteja en la retolació de la propietat rural, però és rar en la tradició toponímica oral (Ordinas, 1996). Hem registrat els casos de Finca Can Xerpeta, Finca Ferrer, Finca Los Fernández, Finca Tomeu y Marisa i Finca Talapi. Però encara és un poc més nombrós el grup dels que porten el genèric *caseta* (Sa Caseta, Se Nostre Caseta...) que en aquesta contrada és la denominació genuïna de la casa de camp polifuncional: aixopluc de persones i bèsties, guariment d'eines i magatzem en general.

En alguns casos, el protagonisme dels propietaris arriba a posar en perill la pròpia concepció de topònim que gairebé és transformat en tarja de presentació (Lidon Cabot, Sa Caseta d'en Colau i Mireille, Finca Tomeu y Marisa, Ca'n Vicenç i Coloma, Tolo i Yolanda 1998, Zurera, Finca Los Fernández, Sres. Caballero-Ramon). A vegades, no sabem si per egocentrisme o estultícia, s'arriben a adoptar fórmules estranyes (Se Nostre Caseta, Dels Estranys) que s'allunyen de la tradicional funció identificadora dels topònims.

Finalment, trobam neotopònims que descriuen els nous usos que ha adoptat l'espai rural. Es tracta de noms que apareixen a rètols amb clares funcions comercials i que anuncien serveis com Club Hípic Son Callar. Rancho Sta. Magdalena, Yeguada Ramis Garau, Centro Ecuestre Nord, Club Hípic i Cultural Es Raiguer, Bolsos Agustí, Agroturisme Ets Albellons, Can Furiós Petit Hotel Restaurant Sa Tafoneta, Es Castell Finca d'agroturisme, Agroturisme Can Beneit, Finca-Hotel Binibona Parc Natural, etc.

Menció a part mereixen una sèrie de topònims, força curiosos, de significat i/o explicació desconegudes. Es tracta de Caja, Babel, La Paquera, S'Arca, Sa Gruta, La Providencia. Dins aquest maremàgnum neotoponímic, la creativitat adopta múltiples manifestacions, com la de l'ús de partícules toponímiques tradicionals d'origen àrab (Binipont, Binipont Nou); de sèries dicotòmiques (Es Nins, Ses Nines), l'origen de les quals només podem intuir; de noms d'aus (La Calandria) de regust poètic, que també detectam en el rètol d'un camí particular (Paseo del Sol).

ANNEX

Llista de topònims

Son Vivot	Cas Jaitit
Son Frare	Es Paradís
Son Perelló	Finca Can Xerpeta
Yeguada Ramís Garau	Es Claparas
Es Resqueu d'en Blancos	Sa Caseta

Club Hípic Son Callar. Rancho Sta.	Villa los Vilas
Magdalena	Babel
Can Porchet	Fangar Petit
Ca'n Adagio	Can Marron
Es Bosquet	Villa Ascar
Ca'n Monroig	La Paquera
Can Nas	Caja
Son Beltran	Es Pascolet
Can Remendon	Cas Noviet
Can Martorell	Ca'n Cifre
Camp des Morés	Ca'n Quet
Ca'n Verd	Cas Carter
Can Tiro	Can Solivellas
Ca's Cordé	Ca'n Goleu Mir
Ca'n Pujadas	Villa Pistola
Villa Isidoro	S'Arca
Ca'n Torrandell	Ca'n Belerda
Ca'n Ximelis	Ses Nines
Can Ditet	Es Nins
Ca's Pedri. Año 1970	Ca'n Palomo
A Ca'ls Avis. Any 1973	Ca'n Coch
Ca'n Garreta	Ses Figueretes
Ca'n Carles	Finca Ferrer
Ca na Magdalena	Can Ferre
Cas Portugues	Can Seguí
Can Paco	Las Delicias
Ca'n Pedro es cuiner	Son Campaner
Villa Tecló	Son Figuerola
Rau	Ca'n Blancos
Villa Rosario	Sa Roda Rocío
Son Vent	Can Melis
Els Bosquets	Son Vich
Ca sa Pagesa	Son Blai
	Can Pol
Ca'n Gaspar	Ca'n Villalonga
Ca'n Bonafè	Ca'n Pons
Sa Volta	Ca'n Romero
Villa Francisca/Can Batliu	La Solana
Villa Cati	Can Boqueta Dtº 4º
Casa Marjos	Dels Estranys
S'Hostal des Bovol	Villa el Sandino
Villa Espada	C'an Biel
Ca'n Alvarez	Ca'n Juaní/Perellons
C'an Rovey	Ca'n Tòfol
365	Mendrava Petit
Villa Sica	Els Tres Cantos
	La Providencia

Son Llampayes	Can Camilo
Es Pla	Se Nostre Caseta
Sa Rota	Can Planas
Ca'n Rey	Club Hípic i Cultural Es Raiguer
Son Jové de Ca'n Guisca	
Es Clot	
Cales Conches	Sa Roqueta
Ca'n Trobaràs	Son Paparrà
Villa Cata	Sa Caseta
Ca'n Truyol	Can Morey
Sa Vinya	1313
Zurera	Es Camp
Can Ramon	Es Pinaret. Son Amonda
573	S'Oliveret de Ca'n Guixe
502	Ca'n Punta
Ses Parres	C'an Bosch
Can Rigo	S'Oliva
Can Jaume	Centro Ecuestre Nord
Can Toni	Son Odre de Ca'n Perlo
Villa Ortega	S'Olivar
Ca'n Juan des Peix	Ca'n Colomina
La Viña y el Campet	Paseo del Sol
Ben Arribats	Ca'n Fiol
S'Era	Can Geco
Sa Vinya	Es Pinaret. Ca'n Llull
Can Mariano	Sa Torrentera
Can Tomeu	Se Peletera
Sa Caseta d'en Colau i Mireille	Ses Deveres
Ca'n Torrens	Ca'n Miquel Xella
Villa Teresa/Ca'n Pep Sequera	Ses Deveres
Can Sebastia Martorell	S'Hort Nou
Ca'n Vidal	S'Hort de Ca's Forner
Finca Los Fernández	Can J. Morro
Ca sa Dama	Els Prats
Sa Caseta Ca'n Villalonga	Es Prats
Sres. Caballero-Ramon	Es Xiprer
Es Garrover	Ses Pereres
Sa Gruta	Ca'n Pedro Alberto
Ca'n Domingo	Ca'n Manolo
Can Rafael	Tolo i Yolanda 1998
C'an Pau	Can Jabén
Ca'n Portals Melchor Jaume	Molí de Baix
Lidon Cabot	Sa Mina
Ca'n Portals	Can Monja
Ca'n Vicenç i Coloma	Son Estaràs
Son Beamud	Sa Vinya
Finca Tomeu y Marisa	Ca'n Frontera

Ca'n Frontera	Ca na Mavi
Can Berto	Bolsos Agustí
Villa Gracia	Son Sastre
Sa Creueta. Can Toni	Ca na Paqueta
Villa Juanita	Es Serral
Ses Porrasses	Sa Faixeta
Finca Talapi	S'Hort
Ca'n Antich	La Alqueria Herbst
Can Canyeret	Auxella
Ca'n Calet	Son Fred
Agroturisme Ets Albellons	Son Duc
Son Canta	Ca'n Pipa
Es Pujols	Son Mavet
Can Rotget	La Calandria
Ca na Tonina	Son Morro
Se Verdal	Na Bernadeta
Ca'n Pontet	Es Castell. Finca d'agroturisme
Sa Caseta	Can Furiós. Petit hotel. Restaurant
Ca'n Roses	Sa Tafoneta
Son Bià	Finca-Hotel Binibona Parc Natural
Ca'n Miju	Agroturisme Can Beneit
Binipont	
Binipont Nou	
Es Pla des Pont	Ca'n Corritx
Son Pereó	Ca'n Pelut de Cas Pasto
Ca'n Joan Morro	Ca'n Serra
Es Mesteya	Villa Montuiri
Ca'n Queto	Son Pancheta
Ca's Birro	Sa Gaieta
S'Hort Nou	Ca na Pepita
Sa Si-ni	Sa Caseta
Ca'n Cunrido	Cas Pastor
Ca'n Mertina	Sa Tanqueta
Can Cobos	Ca'n Morro
Can Tabou Nou	

BIBLIOGRAFIA

- BINIMELIS SEBASTIÁN, J. *Caracterització, tipificació i pautes de localització de les àrees rururbanes a l'illa de Mallorca*. 3 vol. Palma: UIB, 1996. Tesi Doctoral inèdita. 1.247 folis mecanografiats.
- «Mètodes qualitius per a l'anàlisi de les àrees rururbanes. El cas de l'illa de Mallorca». *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* 46. Barcelona: IEC, 1998, pàg. 37-65.
- «Sociedad post-industrial y dialéctica campo-ciudad: aportación al debate a modo de estado de la cuestión». *Lurralde* 23. Donòstia: Instituto Geográfico Vasco Andrés de Urdaneta, 2000, pàg. 93-113.

- «Canvi rural i colonització estrangera a Mallorca». A: *II Jornades de turisme i medi ambient a les Illes Balears. Evolució turística i ambiental de la darrera dècada i disseny de futur*. Palma: Institut d'Estudis Ecològics, 2002. 40 pàg. policopiades.
- BINIMELIS SEBASTIÁN, J.; RIERA BARCELÓ, A.; SASTRE CANALS, B. *Geografia Humana. Espai Rural*. Palma: Conselleria d'Educació, Cultura i Esports, 1998. (Ciències Socials a les Illes Balears/Bibliografia bàsica, 6). 101 pàgines.
- ILBERY, B. *The Geography of Rural Change*. Harlow: Longman, 1998. 267 pàgines.
- ORDINAS, A. *Els noms de lloc del terme de Selva*. Inca: Ajuntament de Selva i Conselleria de Cultura del Govern Balear, 1989. 216 pàgines.
- *Mapa toponímic del terme de Selva*. Inca: Gráficas García, 1989.
- *Actualització del recull bibliogràfic de toponímia i antroponímia de les Illes Balears*. Palma: Ciències de la Terra i de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB, 1994. (Quaderns de toponímia, onomàstica i cultura popular, 2). 119 pàgines.
- *Geografia i llengua. Topònims i genèrics toponímics de les Illes Balears*. 3 vol. Palma: Departament de Ciències de la Terra. UIB, 1996. Tesi Doctoral inèdita. 1.568 folis mecanografiats.
- *Cartografia i toponímia*. Palma: Conselleria d'Educació, Cultura i Esports del Govern Balear, 1998 (Ciències Socials a les Illes Balears. Bibliografia bàsica, 1).
- PICORNELL, C. «La nova toponímia de les Illes Balears. Una aportació als topònims sorgits arrel del turisme». A: *Butlletí Interior de la Societat d'Onomàstica X*. Sant Hipòlit, 1982, pàg.86-100.